

רל.

פ ר ט י כ ל מס. 19/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ד', י"ז בשבט תשי"א - 24.1.52

חברי הועדה הנוכחים: נ. ניר - היו"ר

ע. אסף
מ. בן-עמי
י. בר-נהודה
ד. בר-רב-האי
א. ג'רג'ורה
ז. ורהפטיג
ע. ז'בוטינסקי
י. כסה
ע. מימון
י. קליבנוב
ח. רובין
א. תבורי
ב.צ. דינבוג

בזכות דעה מיעוט: ר. כהן.

מוזמנים:

פ. רוזן - שר המשפטים
ח. כהן - היועץ המשפטי
ח. צדוק - המשנה ליועץ המשפטי
א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי
מ. פיאמנטה - מתרגם לערבי ת.

הישיבה נפתחה בשעה 08.40.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר נ. ניר:

עלינו להחליט מה לעשות בכמה חוקים אשר

הועברו אלינו ע"י הכנסת.

אתמול נחקבל בוועדת הכנסת מכתב מיו"ר ועדת

הכלכלה הרוצה לעשות אתנו "מסחר": היות והעבירו אלינו את חוק הפיקוח
על מצרכים ושירותים ולוועדת הכלכלה את פקודת הגבלת שכר-דירה (דירות)
ו-(בתי-עסק), הוא מציע להתחלף. התנגדתי לכך מפני שאני מתנגד לצורה
כזאת של העברת חוקים. ועדת הכנסת לא שנתה שום דבר.

חוק לתיקון פקודת ועודת החקירה.

אני מניח כי כל חברי הועדה יסכימו להעביר

היו"ר נ. ניר:

את החוק לוועדת משנה על מנת שחגמור אותו

מבלי להחזירו אלינו.

ההצעה נחקבלה.

חוק לתיקון דיני העונשים (שוחד ושלמונים).

אני מציע להעביר את החוק לוועדה משנה, על מנת שתחזיר למליאת העדה הסתייגויות בלבד.

היו"ר נ. ניר:

אני רוצה להעיר כי שאר חברי הועדה שאינם חברי ועדת המשנה, אינם מקבלים בזמן את

י. בריהודה:

תוצאות עבודת ועדת המשנה.

מאז קבלנו את ההחלטה בענין זה, העברנו רק את החוק למניעת הפקעת שערים ומפסרות,

היו"ר נ. ניר:

והוא נדון כולו במליאת הועדה.

הצעת נ. ניר נחקבלה.

ועדת המשנה לחוק זה ולחוק לתיקון פקודת ועדות החקירה:

ה"ה ח. שאג, ח. בן-אשר, ע. אסף, ש. ז"ץ, א. פרמינגר וי. הררי.

ועדת המשנה לחוק הבתים המשותפים (אשר צאצאה בישיבה קודמת הוחלט עליה), תהיה מורכבת מה"ה: מ. בן-עמי, י. בדר, ד. בר-רב-האי, ז. ורהפטיג, ע. מימון, י. קליבנוב, ח. רובין. (מרכס הועדה - י. קליבנוב).

חוק המעבר (תיקון).

הוחלט: לדון על החוק במליאת הועדה.

חוק הבחירות לכנסת השנייה.

אינני מסכים כי אנחנו נמצאים עתה בשלב של הצבעה. אבל גם לו היה זה כך, הענין

ד. בר-רב-האי:

עדין אינו בשל והייתי מבקש לא לקיים עדין הצבעה.

אם זו בקשה של סיעה, אני מעונין כי הדבר יירשם בפרוטוקול על מנת שלא תוכל לבקש

י. בריהודה:

זאת שנית בשבוע הבא.

לא בשבוע הבא, כי אינני יודע אם תהיה לנו

ד. בר-רב-האי:

עד אז עמדה ברורה. אני מבקש לדחות את ההצבעה

רל.

בפעם הראשונה אנחנו חייבים לעשות זאת; בפעם השנייה - לגמרי לא.

ז. בר-יהודה:

הכנסת העבירה אלינו את הצעת חוק המעבר בקשר עם סגני-שרים. ההצעה מלווה בקשת הממשל

ד. בר-רב-האי:

לדון בענין באופן דחוף. הועדה יכולה לדחות את הבקשה הזאת, אבל היא אינה חופשית מלקבוע מיד עמדה אם היא מקבלת או אינה מקבלת את הבקשה לדון בזאת באופן דחוף.

אינני מציע לדחות את הדיון בחוק המעבר. הצעת רק לסכם את אוחו הסעיף אשר בו אנחנו נמצאים

י. בר-יהודה:

בגמר הויכוח, כי אם לאו, יתחיל אח"כ הויכוח מחדש. אין בכך שום דבר נגד חוק המעבר. אני אמנם חושב שחוק המעבר (תיקון) לחוק רע מאוד, אבל לא בדרך כזאת אלחם נגדו. יש לנו נסיון איום של ויכוחים במשך חדשים אשר אינם מסתכמים. אני מוכן לקבל דרישה לדחית ההצבעה אם תבוא דרישה כזאת, מפני שנהגנו לקבל דרישת סיעה לדחות הצבעה פעם אחת, אפילו מבלי לדון על זאת. אבל כל עוד לא באה דרישה של סיעה לדחות את ההצבעה, אין על מה להצביע. יש הצעה להתחיל בדיון על חוק המעבר (תיקון). יש הצעה להתחיל בהצבעה על שיטת הבחירות. בקשר עם ההצבעה הזאת אומר חבר הועדה כי הוא מבקש לא להעמיד זאת להצבעה. אני מציע שהיו"ר יצביע על בקשת סיעה לדחות את הסעיף אשר רשום אצלו בסדר-היום. (ע. אסף: אין אנחנו מבקשים זאת).

יש הצעה להתחיל מסעיף אחר במקום הסעיף

היו"ר נ. ניר:

הרשום ראשון בסדר-היום - חוק הבחירות לכנסת

השנייה. אם הועדה תחליט לדון על סעיף אחר במקום חוק הבחירות לכנסת השנייה, יבוא ענין חוק הבחירות לאחרי, וכשנגיע לחוק הבחירות, תבוא בקשת הסיעה ויהיה מקום להחליט על כך.

אני חושב שאין זה נוהג נכון.

י. בר-יהודה:

היו"ר נ. ניר:

הַקְצָבָה

בעד שינוי סדר היום והעמדת חוק המעבר (תיקון)

- 7
- 2

בראשיתו
נגד

ההצעה נחקבלת.

חוק המעבר (תיקון).

"1. חוק המעבר, חש"ט - 1949, יתוקן כך:

אחרי סעיף 11 יבוא סעיף זה:

- "סגני שרים 11א. (א) חבר ממשלה הממונה על משרד רשאי, באישור הממשלה, למנות מתוך חברי הכנסת סגן-שר לאותו משרד.
- (ב) סגן-שב יפעל, במשרד ובכנסת, מטעם חבר הממשלה שמינה אותו, וימלא בהם את התפקידים שאותו חבר ממשלה הטיל עליו".

פ. רוזן: אני מבקש לקבל את החוק כפי שהוא, ומבקש

לדון בו מאיד בקצב מהיר ככל האפשר. אני

רוצה להוסיף כמה הערות על הדברים שאמרתי בכנסת, בחשובה למתוכתים.

קודם כל, לנושא הכאוב של קנוניות. אין

כאן ענין של חלוקת כיבודים לסייעות הקואליציה. מישו אמר אפילו כי

הצעת הממשלה הוא דבר בלתי מכובד בשביל חבר הכנסת, מפני שמעמידים

אותו במצב שעל כל פנים אפשר לפרש זאת מבחינה משפטית - אם כי לא

מבחינה פוליטית ואדמיניסטרטיבית - כמצב של פקיד, בעיקר כאשר אומרים

שהוא יהיה "מטעם" השר. טענו כי אין זה מכובד בשביל חבר הכנסת. בין

אם זה מכובד או איננו מכובד, על כל פנים אינני מקבל כי יכולה להיות

כאן חלוקת כיבודים. בשביל הממשלה הענין הזה הוא מעשי לגמרי. קחו

לדוגמא את המקרה של לבון. עוד לא קרה שאחד משרי הממשלה נסע לחו"ל לשם

תענוג. גם עלי יש היום לחץ גדול מטעם הסוכנות, לנסוע לשויצריה כדי

לפתוח שם את המגבית, ואני עדין מתנגד לכך. בעוד כמה ימים צריכים גרי

אקלאף וקפלן לנסוע לאנגליה. אבל גם אם נעלים עין מהנסיעות האלה,

הרי השרים עמוסי עבודה באופן יוצא מן הכלל, בעיקר בוועדות ממשלתיות

של השרים. אל תחשבו כי הממשלה עובדת רק ע"י ועדות שרים. היא עובדת

בדרך כלל בוועדות בינמשרדיות, והן קיימות במספר גדול.

סוף סוף נכנעה הממשלה ללחצה של הכנסת

להעביר את ישיבותיה הרגילות ליום ה'. אצלנו, בחקופה מוקדמת של הקמת

המדינה - וכך הדבר גם במדינות אחרות - השרים אינם יכולים להיות בכל

המקומות. הם אינם יכולים להיות במשרדיהם במידה מספקת, אינם יכולים

להיות בכנסת ובוועדותיה במידה מספקת.

ההצעה הזאת באה להקל על עבודת השרים

בעיקר בשים לב למצב בוועדות ובמליאת הכנסת. לפעמים יכול סגן-שר לדבר

פ. רוזן:

גם בכנסת בשם השר; זה נהוג בכל העולם. סגני-שרים זה דבר ידוע, ונדמה לי שהוא קיים בכל המדינות. בכמה מדינות יש לזה תחליף: לפקידים גבוהים נישמת הזכות להופיע גם בפרלמנט. לצרפת גם היום יכול פקיד להופיע בפרלמנט, לפי הוראה מיוחדת ולצורך הפקיד מסוים, כדי לתת הסברה. שם יש גם נוהג פרלמנטארי משונה, שאסור לשמע פקיד כאשר הוא מדבר. הממשלה לא רצתה לקבל את הדרך הזאת. יצאנו גם מתוך הנחה - וכך הרגשנו עד עכשיו - כי חברי הכנסת אינם רוצים לתת לאדם שאינו חבר כנסת להופיע במליאת הכנסת, אולי מלבד מבקר המדינה ומלבד מקרה שהחלטנו עליו: שר שהוא חבר ממשלה אבל אינו חבר הכנסת.

על כל פנים, הצורך בסגן-שר הוא צורך

חיוני ומורגש מאוד בכמה משרדים. לבון אמר לממשלה לפני כניסתו כי בשבילו יהיה זה דבר חשוב שבזמן מן הזמנים תהיה לו אפשרות למנות סגן-שר. סגן-השר יכול גם להתמחות בדברים מסויימים ובעיקר למסור אינפורמציות ענייניות, כפי שבמקומות מסויימים עושים זאת פקידים גבוהים לפעמים. אבל הוא יכול גם למלא את מקום השר בפרלמנט ובוועדות.

הממשלה אינה רוצה לתת לסגן-שר מעמד

של חבר ממשלה. אילו הצענו זאת, אז אולי היתה מתעוררת שאלה של קומבינציות קואליציוניות וקנוניות. גם בזאת אין אנחנו רוצים. על כן אנו מציעים את ההצעה אשר לפניכם. נדמה לי כי הצעה זאת הגיונית מאוד וטובה מאוד. אני חולק על כך - כל עוד לא ישכנעו אותי - שיש צורך לאמר על נושא זה בחוק המעבר יותר מאשר נאמר. אולי צריך יהיה - כפי שצינתי בנאום התשובה שלי בכנסת - להבהיר מה יהיה המצב במקרה של התפנות מקום השר. מקום השר יכול להתפנות במקרה של התפטרות וגם במקרה של פטירתו. אמרתי כבר בנאום התשובה שלי כי במקרה של פטירתו, טוב יהיה שסגן-השר ימלא את מקומו זמנית. יש לי רושם כי בעניינים קונסטיטוציוניים לא נצטרך בדרך כלל לדקדק בכל הפרטים אלא להניח לדברים להתפתח ונלמד מתוך הנסיון. אינני רואה צורך דחוף להבהיר זאת עכשיו.

דבר אחד נוסף הראיג את חבר הכנסת בריהודה

וגם אני עוררתי את השאלה הזאת באותו יום: אם נסמן את הסעיף הזה במספר

רל.

פ. רוזן:

11א, הוא יהווה סעיף בפרק שהכותרת שלו היא "הממשלה". בריחה אומר:
אתם מכניסים את סגני-השרים בפרק של הממשלה. קודם כל, אין זה נכון
מבחינה הגיונית, כי לא כל מי שנזכר בפרק זה צריך להיות דוקא חבר
ממשלה. אבל סעיף זה יכול להיות גם הסעיף הראשון בפרק "שונות".

י. בריחה:
אני אקרא את הצעתי, אשר בה שלושה סעיפים

ברורים לי ודבר רביעי אשר אינני כל כך

בטוח אם אציע אותו בסוף הדיון, אבל אני רוצה להעמידו לבירור. לפי
הצעתי, יבוא אחרי סעיף 11 בחוק המעבר, פרק נפרד: "סגני שרים". אני
מוכן גם לקבל את ההצעה שיהיה זה סעיף בפרק "שונות".

"(א) הממשלה רשאית להציע מזמן לזמן

לכנסת לאשר סגן-שר(ים) למשרד(ים) שר(ים) מסויים(ים). אולם מספר סגני
השרים לא יעלה על מספר חברי הממשלה". בזאת אני אומר שני דברים: אם יש
שר החולש על חמישה משרדים, לא יהיו לו חמישה סגני-שרים, אלא סגן אחד
לכל המשרדים שבידו. המדובר הוא לא רק על מקרה כמו השר "המשולש" המחזיק
בשלושה משרדים אשר כל אחד מהם הוא מיניסטריון נפרד. אבל היה זמן
שר העבודה, למשל, נקרא שר העבודה והביטוח העממי. יתכן כי יהיו שני
דברים אשר קשורים באופן מתמיד, לא קוניונקטוראלית אלא אורגאנית.
בסעיף זה אני מבטיח כי מספר סגני-השרים לא יעלה על מספר חברי הממשלה.
אבל אין זה מספיק, כי יתכן שלשר החוץ לא יהיה אף סגן-שר אחד, ולשר
הפנים - שלושה. לכן בא סעיף-קטן (ב):

"(ב) סגן שר יוכל להופיע בפני הכנסת

בשם השר בכל עניני משרדו(יו). "בכדי שהדברים יהיו מובנים לגמרי וההצעה
תהיה מדויקת, צריך להוסיף עוד משהו, אשר אני אומר אותו לעת עתה בלי
בטחון גמור. צריך להוסיף לשם הסברה "כגון חשובה על שאילתות ושאלות,
השתתפות בשם השר בוועדות הכנסת, חשובה בשם השר בויכוח במליאת הכנסת
על קוי הפעולה של המשרד(ים) המתאים(ים)". (פ. רוזן: מה בדבר הבאת
חוקים לכנסת?) אני אומר כאן בעצם רק דבר אחד: שיש לסגן-שר רשות להיות
מקשר לא-מכני עם הכנסת, בשם השר. אני חושב שחוק אין מכניסים לכנסת
בשם שר. חוק מכניס השר בשם הממשלה, ויש בכך הבדל. כששר נותן חשובה,

י. בר-יהודה:

הוא אמנם קשור לאחריות הקולקטיבית, אבל הוא נוחן חשבה בעניינים הקשורים למשרדו ונתונים להנהלתו. לכן, יכול להשיב במקומו - סגנו. אבל חוק מובא לכנסת בשם הממשלה, ולא יכול להיות "סגן-ממשלה".

דברי שר המשפטים רק הוכיחו כמה מסוכן

הצעד הזה של הכנסת סגני-שרים. שר המשפטים אמר: עכשיו נמצא לבון בחו"ל. יתכן מאוד כי בשבוע אחד - ולא לשם תענוגות; אני מקבל זאת - יהיו בחו"ל גרי, לבון, קפלן, מימון, שרע ורוזן. ובכדי לאפשר להם להיות כולם יחד בחו"ל, דרושים סגני-שרים; אינני רוצה לתת להם סגני-שרים בכדי שלא תהיה הופעה איזומה כזאת שמבין 13 חברי הממשלה יהיו 6 בחו"ל בבית אחת - לא לשם תענוגות, ובזאת אינני מפקפק. אינני רוצה לתת נוחיות לדבר כזה. הייתי מחפש כל דרך להכביד על אפשרות כזאת, ובכל אופן לא להקל. האם זה דבר נורמלי, אפילו בשביל מצבנו הבלתי נורמלי? אני יודע כי אצלנו, לגבי הרבה דברים לא יכול להיות כמו אצל עם נורמלי. במדינה נורמלית, יתכן שיפטרו שר שיסע לאסוף כספים במגבית; אצלנו זה רגיל. אני מקבל כי בענין זה מצבנו אינו נורמלי. אבל יש לכך גבול, ומי שעובר את הגבול הזה, הורס את ממשלתו, והורס גם את הממשל. זה שהוא הורס את ממשלתו, איכפת לי פחות; אבל זה שהוא הורס את הממשל, איכפת לי מאוד.

לכן אני רוצה להכניס בחוק זה סעיף

אשר ממנו יהיה ברור כי סגן-השר מופיע לא בשם הממשלה אלא בשם השר בלבד, כממלא מקומו של השר האחראי על ענייני משרדו בכנסת.

ואם זה הוא תפקידו של סגן-שר, אז

אין הוא יכול להופיע כחבר כנסת בעבודותיו הרגילות. אתן לכם דוגמא: תארו לעצמכם כי מישהו מהיושבים כאן היה סגן-שר למר רוזן. לא הייתי רוצה שישב כאן כחבר הועדה הזאת. (ד. בר-רב-האי: אבל הוא יכול לשבת בוועדה אחרת). גם לא בוועדה אחרת. הוא יכול לשבת כסגן-שר, ובכל מקום שהוא יושב, הוא יושב בתור שכזה. מר רוזן צריך לעתים להופיע בפני ועדות אחרות ולא רק בפני ועדת החוקה, וכך כל שר אחר, לפחות באופן תיאורטי, כי החלטנו שהועדות תהיינה לפי עניינים ולא לפי שרים. סגן-שר אינו

י. בר-יהודה:

יכול להיות גם סגן-שר וגם חבר כנסת. אחד משני הכתרים יהיו לו:
או שיהיה חבר כנסת ככל אחד מאתנו, ולא יהיה סגן-שר; או שהוא מקבל
על עצמו להיות סגן-שר ואז הוא יכול לשבת בכנסת לא כחבר כנסת אלא רק
בשם השר. הוא יופיע כאחד מחברי הכנסת, עם כל זכויות של חבר הכנסת. אבל
בכל שאר המקומות הוא יופיע רק במקומו של השר, שאינו יכול לבוא בעצמו.
בניסוח שהצעתי, הכנסתי הגבלה בהופעתו של סגן-שר: "על קווי הפעולה של
המשרד". יתכן שמבחינת הניסוח, התוכן הרצוי אינו כל כך מובטח, ואז צריך
יהיה להתאים את הניסוח. אבל נדמה לי כי ברור מה אני רוצה להגיד בזאת.
ואם מקבלים את נקודת המבט הזאת, הגיוני

להוסיף סעיף קטן נוסף:

"(ג) התפטר מהממשלה או נאלצה להתפטר

מפאת הצבעת אי-אמון של הכנסת, מחפזים אתה כל סגני-השרים".

אני אומר שני דברים: קודם כל, שאם

השר מפסיק להיות שר, אין זה מענין אותי מה יקרה לסגן-השר; אם הוא

יפסיק או לא יפסיק להיות סגן-שר. הממשלה תצטרך אז להודיע לנו אם

סגן השר התפטר או לא התפטר. (פ. רוזן: במליאת הכנסת הייתה מאד

מודאג בנקודה זאת). הייתי מודאג מאי-הבהירות בענין זה. הדבר צריך להיות

ברור. אני אומר בברים ברורים, לחיוב ולשלילה. אני אומר כי כאשר

הממשלה מתפטר, לא יתכן שנעמוד לפתע בפני ממשלה-סגנים. אינני אומר

שהתכווננו לכך, אבל אני רוצה שזה יהיה כתוב שחור על-גבי לבן. סגן-השר

אינו מענין אותי אלא מבחינה זו שכאשר מחליטים להטיל עליו את התפקיד

הזה, צריך להביא את הדבר לאישור הכנסת. אם התחלף השר ורוצים להחליף

גם את סגן-השר, יעשו זאת. התפטר הסגן - יבוא אחר במקומו.

פה בעצם נשארת בלתי ברורה שאלה אתה

בלבד, והיא לא ברורה גם בהצעתי: האם יש אפשרות של הבעת אי-אמון

פרלמנטארי לסגן-שר. (פ. רוזן: אפילו לא לשר, רק לממשלה). לשר, לדעתי,

יש אפשרות של הדגשת אי-האמון ע"י הצעה להוריד לירה ממשכורתו, כי אם

הצעה כזאת מתקבלת בכנסת, זהו בעצם אי-אמון בממשלה, בהדגשת אי-אמון

מיוחד לאותו השר. וגם זה יכול פעם לקרות, במסיבות שלנו, ביחסים שקיימים

ר.ל.

י. בר-יהודה:

בתוך הקואליציה, יתכן שהרוב בקואליציה ירצה כי ההתפטרות תהיה בהדגשה מי הוא המכשיל. לא ברור לי אם יש איזו אפשרות דומה לזו, ביחס לסגן-השר. נדמה לי כי אין אפשרות כזאת, מפני שהוא רק צלו של השר שלו.

יתכן שצריך להוסיף סעיף הקובע כי

הממשלה רשאית להודיע על פיטורי סגני-שרים. כי אם אנחנו קובעים כי הכנסת מאשרת את מינויו, יכול להתפרש כאילו הוא אח"כ בלתי חלוי בממשלה, אשהיא אשר מנתה אותו. יתכן שמוטב להוסיף כי יש לממשלה רשות לפטרו ולהודיע על כך לכנסת.

הרשו לי להעיר הערה כללית: דובר

נ. ורטהייג:

בכנסת הרבה מאוד על קנוניות קואליציוניות.

כשמדברים על קנוניות, כל חבר הקואליציה מרגיש כאילו מדברים גם אליו. אני יכול לדבר על הבעיה הזאת לגמרי מן הצד, כי החוק הזה יכול לגרום רק סחרחורת-ראש לסיעה שלנו. אל תחשדו בנו כי אנחנו מעוניינים בחוק הזה. אבל אם יהיה חוק כזה ואם יהיו שרים אשר ינצלו אותו, אינני יודע אם השרים של החזית הדתית לא ירצו גם הם לנצל זאת. אלא שאין החוק הזה נוגע לנו. ואז אינני יודע מי עושה קנוניות; מה רוזן עם מה רוזן, או מה שפירא עם מה שפירא? (י. בר-יהודה: האם אסם המומחים היחידים לקנוניות בקואליציה?)

הדבר מעניין אותי מבחינה עניינית-קונסטטי-

טציונית. אינני חסיד של קא נוקשות בענייני השרים ומספר השרים. אני אומר כי מספר השרים ומספר סגני-השרים אינם צריכים להיות קבועים; זה עניין קוניונקטורלי, ויכול להיות היום כך ומחר אחרת. אי-אפשר לקבוע מספרות בעניין זה. יש בכנסת רק סיעה אחת - סיעת הירות - אשר הציעה כבר כמה פעמים להגביל את מספר השרים לשמונה, כאילו זה איזה מספר שיש בו "כשוף", ואם יהיו שמונה שרים, יהיה הכל בסדר. בעיה סגני-השרים אינה קשורה גם עם הוצאות מיוחדות, כי הם חברי כנסת וממצאים בין כך ובין כך במעגל ההוצאות של המדינה.

העניין הוא מעשי בלבד, ומבחינה מעשית אני

סבור שיש במדינתנו מקום לסגני-שרים. עמנו מפוזר, שרים נוסעים לכל מיני

ז. ורחפטיג:

מדינות, ואם זה טוב או רע, אין לנו אפשרות אחרת.

כמובן, מדובר כאן על מוסד חדש

שאינן אנחנו יודעים איך הוא יתפתח אצלנו. חסרים לנו הנתונים שהיו, למשל, באנגליה, שהיא הארץ הקלאסית לקיום סגני-שרים. שם יש שני בתים, ויש מי שאסור לו להופיע בבית-הלורדים, ומי - שאסור לו להופיע בבית הנבחרים. שם יש פשוט הכרח בסגני-השרים. (פ. רוזן: ושם לפקיד אסור לדבר אפילו בוועדות הפרלמנט) להם דרוש הדבר מבחינה אחרת, וגם לנו יש הכרח בכך, כי יש לנו עניין לא רק עם המדינה אלא גם עם העם. משום כך הסכמנו כי יכולים להיות לנו שרים שאינם חברי הכנסת, בהתחשב עם העליה שבאה בין כנסת לכנסת.

אני רוצה להציע תיקונים: אני סבור

שאם יש סגן-שר, צריך לתת לו מעמד. אין זה מספיק לאמר כי הוא יהיה אך ורק ממלא מקומו של חבר הממשלה. יש לדאוג לכבודו של סגן-השר. הוא חבר כנסת. הוא נמצא בין חבר כנסת ובין שר. צריך לתת לו איזה מעמד. הייתי רוצה שבסעיף (א) יהיה כתוב: "חבר ממשלה מממונה על משרד רשאי באישור הממשלה והכנסת - - -". לו היינו מכניסים את הסעיף הזה מלכתחילה, בפקודת סדרי השלטון והמשפט, אולי היינו מנסחים אותו כך שהממשלה הייתה צריכה להודיע על המינוי לכנסת ואם הכנסת אינה מביעה אי-אמון, (פ. בריהודה: אי-אמון למי?) לסגן-השר. בשבילי אין ספק בדבר שאם הכנסת תביע אי-אמון לשר אחד, זהו אי-אמון לממשלה כולה, מפני שיש בממשלה אחריות קולקטיבית. ואם הכנסת תביע אי-אמון לסגן-שר, גם זה אי-אמון לממשלה. אבל אם אין אי-אמון, פירוש הדבר שאצאמשהא שהכנסת קבלה את הדבר. לא נסחתי את הצעתי. הבאתי אותה בצורה פוזיטיבית, אבל אני מבקש מהמנסחים לנסח אותה באופן נגטיבי: אם המינוי אינו מקבל הצבעת אי-אמון, הוא מאושר. (ח. רוזן: יש הבדל גדול בין הודעה על מינוי ובין הבאתו לאישור).

בסעיף-קטן (ב) יש לי תיקון אחד ושאלה

אחת. תיקוני % "סגן שר יפעל - - בשם" במקום "מטעם". לדעתי ניסוח זה מתאים יותר לעניין. אני מציע גם למחוק את הסיפא "וימלא בהם את התפקידים שאותו חבר ממשלה הטיל עליו" ולכתוב במקום זאת: "במסגרת הסמכויות שהוענקו לו ע"י השר. (י. בריהודה: עליך לאמר גם מה היא

ז. ורהפטטג:

הסמכות שמוחר לשר למסור לסגנו. המוחם לשר להעניק לסגנו את הסמכות לשבת בממשלה? - גם זוהי סמכותו) אם אני אומר: "במסגרת הסמכויות שהוענקו לו ע"י השר, פירוש הדבר שהוא לא צריך לשאול את השר בכל יום מה עליו לעשות. זה ענין לפקיד ולא לסגן-שר. סגן-שר אינו מקבל יום יום הוראות מהשר. כשהוא נכנס לתפקידו, יושבים השר וסגנו וקובעים את חלוקת הסמכויות, וכך פועלים אח"כ, כל עוד השר אינו משנה את חלוקת הסמכויות. זה גם מתאים להודעה שמסר ראש הממשלה בקשר עם הענקת הסמכויות לסגני-שרים.

בסעיף-קטן (ב) כתוב: "סגן שר יפעל

במשרד ובכנסת--". אני רוצה לשאול מה ביחס לוועדות בינמשרדיות.

האם זה כלול במלה "משרד"? (ת. רובין: בודאי).

אני מציע להוסיף לחוק סעיף-קטן שיקבע

דברים שנאמרו ע"י הממשלה: שדבר זה לא יחליש את האחריות הקולקטיבית.

אני מציע נוסח זה: "אולם מינוי סגן-שר לא ישחרר את השרים מאחריותם

המלאה על כל הפעולה המלאה ולא על חלקם באחריות הקולקטיבית של הממשלה."

הדברים נאמרו אמנם, אבל סוף סוף, הודעה אינה חוק. (י. ברייהודה:

זוהי אפילו לא החלטה; זו רק הודעה) זוהי הודעה שנתקבלה ע"י הכנסת.

(י. ברייהודה: לא)

הצעתי של ברייהודה שסגני-השרים יהיו

פרסונאליים ולא לענינים מסויימים, הורסת לדעתי את כל הענין. סגן-השר

צריך להיות מהוון ומקשר בין השר ובין המשרד, בין השר ובין הכנסת.

שרות, זהו תפקיד פוליטי. שר יכול להיות ממונה על עשרה מיניסטריונים.

אצלנו כל המיניסטריונים יחד אינם כה גדולים כמו מיניסטריון אחד

במדינה אחרת. וגם אצלנו יש משרד אחד הכולל יותר מעשרה משרדים. אם יש

חוכן להצעה בדבר סגני-שרים, הרי הוא בכך שסגן-השר ילמד את הבעיות

ויחמטה בהן, ולא יעסוק בפוליטיקה. לכן אין לו מקום בממשלה. סגן-השר

יעסוק בצד העניני של עבודת המשרד וייצג בכנסת את הצד העניני ולא את

הצד הפוליטי של עבודתו. לכן יש ענין בכך שהוא יהיה קשור במשרד ולא

יהיה עוזר פוליטי של השר. לכן אינני סבור כי נכונה ההצעה שסגן-השר

יהיה פססונאלי.

ז. ורהפטיג: אני גם אינני סבור כי צריך להגביל

את מספר סגני-השרים למספר השרים,

לא מפני שאני בעד ריבוי שרים, אלא מפני שאני משאיר זאת לכנסת.

הענין מבוא לאישורה של הכנסת. מה יקרה אם לאחר שנקבע כי מספר סגני-השרים לא יעלה על מספר השרים, החליט הכנסת שהיא רוצה במספר יותר גדול של סגני-שרים? הרי זה נתון בידי הכנסת?

ח. רובין: לשאלת הגבלת מספר סגני-השרים: אני

חושב כי לא יתכן שמספר סגני-השרים

יעלה על מספר השרים. ברור כי הרוב בכנסת יכול להחליט כרצונו. אין כל מניעה תיאורטית לכך שרוב של 61 חברי הכנסת יחליט כי הם 61 חברי ממשלה ושרים. הדבר הזה יהיה חוקי בהחלט. אין מישהו שמטיל ספק בחוקיות הפורמלית של דבר כזה, אם החוק אינו סותר זאת.

אני מתנגד לכך שמספר סגני-השרים

יעלה על מספר חברי הממשלה, ודעתי זאת אינה תלויה בהיותי חבר אופוזיציה. הייתי אומר זאת גם לו הייתי חבר הקואליציה. סוף סוף צריכה להיות גם התחשבות עם הגבת הציבור. אינני יודע - ואת זאת אני אומר כחבר אופוזיציה - מדוע צריכה הממשלה ע"י סגני-השרים להגדיל ללא הגבלה את מספר חברי הקואליציה שיהיה קשורים עם הממשלה ומרותה, ומדוע היא צריכה להזמין לעצמה ביקורת עוקצנית למדי ואולי גם צודקת. אם במדינה בה 1.300.000 חושבים יש 13 שרים ו-20 סגני-שרים, כל אחד יוכל לראות בכך היפרטרופיה מסויימת. צריכה להיות גם פרופורציה מסויימת בהתאם למספר חברי הכנסת. אם 40% מחברי הקואליציה יהיו בממשלה, זה ישלול אפשרות של ויכוח אמיתי בכנסת, כי לרוב החברים לא תהיה אפשרות של ביטוי והם יהיו נתונים למרות החלטות הממשלה. מה טעם אז לקיומה של הכנסת? הכנסת תהפוך אז למוסד אשר הפקידו להח אסמכתא חוקית פורמאלית לחלטות הממשלה, ללא כל אפשרות של ויכוח. (א. חבורי: וכשאינן סגני-שרים?) אחם אומרי "הן" בכל ענין בעל ערך פוליטי; אין לכם שיקול עצמאי, ואם יש לכם שיקול עצמאי, אינכם מביאים אותו לידי ביטוי. (י. כסה: בסיעה שלנו שמענו כבר כמה פעמים "אלאו"). דוקא חבר מפא"י בשטח של אומרי "הן" מצטיינים הרבה יותר מאשר סיעות קואליציה אחרות. בכל זאת, בחוקים בעלי אופי משפטי, כשהחוכן הפוליטי אינן כל כך

ח. רובין:

בולט. אני מקבל זאת כהופעה חיובית, כשם שאני אינני מחויב להגיד
כי כל הצעות החוקים המופיעות בפנינו, אינן שוות שום דבר. אותו
חבר כנסת שבהיותו חבר כנסת יכול להופיע באופן חופשי, בהיותו
סגן-שר, הוא כבול.

סגן-השר צריך להיות חבר כנסת כדי

שיוכל להופיע בכנסת, במקום השר. לעבודה המשרד סגן-השר אינו כל כך
דרוש, מפני שהמנהל הכללי של המשרד הוא עפ"י רוב איש נאמן על השר,
עפ"י רוב מאותה המפלגה. אם דרושה לשר עזרה, הריהי בנציגות בכנסת.
מחוץ לכנסת, במשרד, יש לשר אפשרויות רבות להסדר.

לכן, גם מבחינה עניינית וגם מבחינת שמירת

כבוד הממשלה בעיני הציבור, המאכסיון צריך להיות כמספר חברי הממשלה.
אני מוכן לוותר בעניין זה ולא איכפת לי כיצד תהיה החלוקה הפנימית
בין השרים, אבל בתנאי שהמאכסיון של מספר הסגנים לא יעלה על מספר
חברי הממשלה.

צריך להיות ברור מתוך הנוסח - וזה איננו

גם בהצעת ורהפטיג ועם בהצעת בר-יהודה - כי חבר הכנסת אינו כפוף
להוראות. לא יחכן שנקבע באופן סטטוטורי כי השר יכול להטיל על סגנו
תפקידים. השר אינו יכול להטיל תפקידים על חבר הכנסת. (ע. אסף: הממשלה
יכולה להטיל תפקידים על שר? הרי גם שר הוא חבר כנסת!) יש בכך
הבדל גדול. אבל גם זה לא נאמר בחוק; לא נאמר בחוק כי הממשלה מטילה
תפקידים על שר. (י. בר-יהודה: הממשלה קובעת סמכויות ולא מטילה
תפקידים על שרים). אינני מדבר על כך מה יהיו היחסים הפנימיים בין
השר ובין סגנו. אני סומך על השרים וסגניהם שהם ידעו להסתדר, או
להתפטר במקרה שלא יוכלו להסתדר. אבל אי-אפשר לקבוע בחוק כי חבר
כנסת כפוף להוראות של מישהו. גם מר ורהפטיג גם בר-יהודה נתנו
אפשרות לעבור על הדבר הזה.

אני חושב כי בר-יהודה אינו צודק בעניין

אחד: בפירוט שהכניס בהצעתו. בשום חוק לא נאמר מה עושה חבר הממשלה
בחוק הכנסת, כי זה גם אינו יכול להאמר בשום חוק אלא בתקנון הכנסת.

ר.ל.

ועדת החוקה, חק ומשפט
24.1.51
חוק המעבר (תיקון)

ח. רובינ:

כל מה שאומר בר-יהודה יכול להיות נכון. אינני חולק על הענין לגופו. אבל אין זה יכול להאמר בחוק זה, כי אז זה מחייב אותנו לאמר אותם הדברי גם לגבי חבר ממשלה. עלינו לקבוע אז מה יכול לעשות חבר ממשלה, ומה אינו יכול לעשות. אין זה יכול להיעשות בחוק. זה ענין של הכנסת לבדה. זה סידורים פנימיים של הכנסת ולא ענין לחוק של המדינה. כל מה שנאמר בענין זה יכול להיות בבחינת הצעות לתקון הכנסת, הנמצא בעיבוד. אבל צריך לשמור על ההבדל בין חוק ובין תקנות הכנסת.

הערה אחרונה: אני גם אינני בעד זה

שנקבע באן את הפקירי סגן-השר בחוך משרדי הממשלה. ע"י כך, אינני אוסר ואינני מחיר זאת. אבל יש כאן שפע של בעיות. אם נוגעים בענין זה, אי-אפשר להסתפק בכתוב כאן. אם קובעים משהו בענין זה, צריך להגיד גם, למשל, מה הם היחסים בין סגן-שר ומנהל כללי של המשרד. לדעתי, לא צריך כלל להכניס את כל הענין הזה לחוק זה. הכלל שסגן-שר יכול לייצג את השר בפני הכנסת, צריך להיות התוכן העיקרי בהגדרת סמכויותיו של סגן-השר.

נדמה לי כי צריך להוסיף משהו כדי

לקבוע כי סגן-השר אינו בבחינת פקיד ממשלתי.

א. תבורי:

אני רוצה לבקש את סליחת החברים המשיגים על החוק הזה ולהגיד כי נדמה לי שהם מגלים הרבה דקדוקי עניות בענין זה, ועוסקים בכל מיני קושיות-סרק.

בר-יהודה אומר כי איננו דואג לממשלה

אלא לממשל. אם דואגים לממשל, צריך לדאוג ליעילות של עבודת הממשלה. ואז צריך לקבל את ההצעה הזאת ברצון. אני רוצה גם לגלות סוד: הדבר הזה נחברר כבר מזמן בין חברי הסיעה שלנו, ונבע תוך הצורך המעשי בהחלט, לטובת הממשל, ולטובת הקשר עם חברי הכנסת. (י. בד-יהודה: צריך להוכיח זאת). זה לטובת ייצוג הממשלה בתוך סכברת. כבר צוין כי לעתים קרובות שולחן הממשלה בכנסת ריק, וכולנו יודעים כי אין זה מתוך זלזול השרים בכנסת ואף לא מתוך אי התחשבות בעבודתה, אלא

א. תבירי :

מתוך חוסר אפשרות פיזית להיות נוכח בכנסת. אם רוצים לחקן במשהו את החלל הריק הזה, מדוע צריך להתנגד להצעה הזאת?

יש בין החברים אשר אינם סובלים חוקים

"אד הוק". אינני חושב שזה נכון. יש אצלנו הרבה אנגלו-פוביה. אני מודה

כי אינני מצטער על כך. והחיים הראו לנו כי יש צורך מסויים, אז אנו

מלבישים את הצורך הזה בחוק. זהו הענין של חוקי "אד הוק". (י. בריהוטא:

האם בהכרזות אתה מוכיח זאת? עליך להוכיח זאת.) מה שבשביל אחרים גנאי -

בשבילי הוא שבת. אני מהלל את בנית חוקי העזר באופן אינדוקטיבי. זה

לטובת הממשל.

צדק שר המשפטים כשאמר בכנסת כי הצעה

זו היא הצעה מקורית. אין אלה סגני שרים שאינם שימלאו את חפקידם

בתור חברי ממשלה. זה משהו בין מזכיר פרלמנטארי של שר ובין סגן-שר.

כך אני מבין את האינסטיטוציה הזאת וכך אני מקבל אותה.

החברים שבקרו כאן את הצעת החוק, התכוונו

לצמצם ולמעשה הרחיבו אותה מאוד. חבר הכנסת רובין אמר למשל, כי אין

זה נאה למעמד הזה של סגן-שר כי השר יטיל עליו חפקידים. גם מר ורהפטיג

דאג לכך שיהיה לסגן-השר מעמד מיוחד. אבל החוק הזה אינו מתכוון

לכך, ואני חושב כי נכון הדבר. אני רואה בחוק הזה מטרה מעשית בלבד,

ליעילות הממשל. מדוע לקבל את הדבר הזה של הרחבת הבסיס הציבורי? מדוע

לא ילמדו עוד 13 חברי כנסת את המלאכה המיניסטריאלית הזאת? בשבילי

זאת אסכולה יפה מאוד לחברי הכנסת. מדוע לא? אם הממשלה קואליציונית,

ברור כי גם סגני-השרים יהיו לפי טעמים של השרים. לזאת קוראים

קנוניות? מה פירוש קנוניות? אם זאת קנוניה, אז כל הממשלה היא קנוניה!

חפשו מגרעות בהצעת החוק ומצאו כי זוהי

אינסטנציה שאי-אפשר להביע לה אי-אמון. אם כתוב בפירוש בהצעת החוק

כי סגן-השר יהיה אחראי בפני השר הממונה, הרי ברור כי אין זה פוגע

אף במלוא הנימה בסמכות הכנסת. ברור שכל מה שאומר סגן-השר, אומר השר.

שום שאלה אינה עומדת בענין זה. יש תמיד אפשרות להביע אי-אמון ולבקר

סגן-שר בדיוק כמו שמבקרים שר. אין גם שום שאלה בענין הופעתם של סגני-

השרים בכנסת. כשהם יופיעו בכנסת, תנתנה להם כל הסמכויות

א. תבורי:

הנתונה לשר: הם יוכלו לדבר ללא הגבלת זמן, לענות למתווכחים וכו'.
אז יהיה סגן-השר - סגן-שר בתפקידו, ובכל יתר הדברים הוא חבר הכנסת.

אמרו כי אנחנו נותנים מקום לביקורת
ציבורית ומגדילים את האפרט. האנשים האלה לא יקבלו משכורת נוספת
בהיותם סגני-שרים. זה יהיה רק נטל נוסף עליהם. אני חושב שזה רק
חומר לביקורת חיובית.

נדמה לי, מר ורהפטיג, כי על ההרחבה שלך

אפשר לאמר "כל המוסיף - גורע". זה נסיון. ננסה ונראה. אם הדבר
ייעשה באישור הכנסת, יהיה בכך כעין פרלליזם. אם נרצה לדאוג לקביעת
חלוקת הסמכויות בין השר וסגנו, זה יכניס אותנו לסבך קונסטיטוציוני
ואין צורך בכך. יתכן שכעבור שנה נדבר גם על זאת; בסטדיה זאת אין בכך
צורך. זה דבר צנוע מאוד, אבל חשוב מאוד בשביל החיים הפרלמנטאריים
שלנו. זה מרחיב את הפעילות ומהדק את הקשר שלנו עם הממשלה. זה
נחוץ לנו בכל המובנים, ונחוץ לנו בצורה שהוצע. אני מציע לא להסיף
ולא לגרוע מההצעה שהובאה בפנינו.

ביחס למספר. כתוב כאן במפורש "סגן שר

לאותו משרד". האינסטנציה הזאת של בין שר בממשלה ובין חבר כנסת, היא
דבר מקורי. לא מצאו כל הקדים בפרלמנטים ארים לאינסטנציה כזאת.
לכן, מה פירוש סגן-שר פרסונאלי? אם יש שר עמוס עבודה שיש בידו
שני משרדים יסודיים, באופן תיאורטי יכולים להיות לו שני סגנים.
מדוע לא נאפשר לו זאת? הרי זה לטובת העבודה? (י. בריהודה: אני
רוצה לשאול את מר רוזן האם כשומרים "סגן-שר", זה יכול להיות גם
סגן-ראש הממשלה?)

אני פונה אל חברי הועדה באפילציה שלא

יבהלו מחוק "אד הוק" אשר צורך החיים מצווה עלינו לקבלו.

אין שום סכנה לעצמאות חברים ממפלגות

הקואליציה. אמרו כי אנחנו הופכים חברי סיעות הקואליציה לאומרי "הן".
ואלמלא החוק הזה, האם אין אתם מרגישים צד והאם אין אתם מגדפים
ומנגחים אותנו על כך שאנחנו אומרי "הן" ומסכימים לכל מה שמחליטה
הממשלה? אין זה נימוק רציני נגד החוק.

ע. ז' בוטינסקי:

צריך להביט על החוק הזה משתי נקודות

השקפה: קודם כל מנקודת השקפה של יעילות

עבודת הממשלה ושנית מנקודת השקפה קונסטיטוציונית, של המבנה היסודי של מדינתנו.

מבחינת יעילות עבודת הממשלה יש להסכים

כי זה יעזור לעבודת השרים אם הם יוכלו להיות מיוצגים בכנסת ע"י מישהו

אחר. על כך אין ויכוח. אלא שמנקודת מבט קונסטיטוציונית יש כאן

נסיון - ואני אייתי אומר אילו: נסיון נוסף, כי הדבר הזה חוזר אצלנו

כמה פעמים, אם כי לא אומר כי זה נסיון מחושב - לטשטוש החומים בין

הרשות המחוקקת ובין הרשות המבצעת. ע"י הכנסת מספר די גדול של חברי

כנסת לרשות המבצעת, ולא באופן מלא, מיטשטשים התחומים. אין זה ענין

של דקדוקי עניות. שאלת ההבדל בין הרשויות היא שאלה יסודית במבנה

המדינה. אם מכניסים שינויים בענין זה, הדבר צריך להיעשות מחוץ הישוב

רב ומעמיק, לאן מובילים השינויים אלה.

אמרתי כי אין זו הפעם הראשונה שהיו

אצלנו טשטושים כאלה. למשל: ועדה ממלכתית בה משתתפים חברי כנסת,

גם זהו לדעתי טשטוש התחומים. העובדה שבועדות שלנו מופיעים פקיד

ממשלה כדי ליעץ לנו, היא אולי לא כל כך חמורה. אבל יש אצלנו בועדות

גם נוהג שבמקרים ידועים נותנים לפקיד ממשלתי להציע גם את הצעותיו.

(ד. בר-רב-האי: הצעות של פקיד, אם אינן נתמכות ע"י חבר ועדה אחד

לפחות, הן אינן הצעות). זה מטשטש את החומים. אפשר להחליט כי יש

רשות אחת בלבד, שהיא המחוקקת והיא המבצעת. מבנה הפרלמנט שלנו הוא

כזה שעד כה אפשר היה הבדל ניכר בין ממשלה ובין כנסת. ההצעה

המונחת לפנינו נוסחה באופן שמטשטש את ההבדל הזה. ובכדי לתח דוגמא

ציורית לטשטוש הזה: איפוא ישבו סגני-השרים? אם הם ישבו ליד שולחן

הממשלה, מה הם יעשו כאשר יבוא השר עצמו? האם הם יצטרכו לחזור לאחור?

(ע. מימון: מקומם יהיה כשהיה). אינני יודע, אבל הדבר הזה מסוכן.

חסיעה שלנו נוטה להתנגד לכל ההצעה הזאת.

אבל בכל זאת, אם ההצעה הזאת עוברת, אני נוטה להרחיב את סמכות סגני-

השרים. (א. תבורי: זה פרדוקס). אין זה פרדוקס, מפני שאם כבר נותנים

לסגני-השרים סמכויות של הרשות המבצעת, אזי צריך לדאוג כי ההפרדה הזאת

ר.ל.

ע. ז'בוטינסקי:

תהיה יותר ברורה. נצטרך לתת לסגני-השרים גם חוספה משכורת סמלית. על ינו
לתת לכנסת את האפשרות למנותם ולפטורם. בחוק המוצע לא ברור כלל מי מפטר
אותם. ברור שאי-אפשר לכתוב הכל בחוק, אבל לפי הכתוב כאן, אם חס וחלילה
נפטר חשר ויש לו סגן, שום כוח בעולם אינו יכול לפטרו. כל הדבר הזה אינו
הגיוני. צריך שתהיה בידי הכנסת שליטה בענין זה. הכנסת צריכה לאשר
את מינויים של סגני-השרים וצריך לתת בידה גם את האפשרות להביע להם אי-
אמון. אני מציע למציעי החוק להתחשב בשאלת ההפרדה בין הסמכויות.

בסוף הדיון נציג הצעה אלטרנטיבית לנסוח

החוק הזה.

שר המשפטים פ. רוזן: אני מבקש מחברי הועדה עד לישיבה הבאה

לשקול נוסח מתוקן אשר אציע, וגם אני מצדי

מוכן לשקול אותן, לאחר ששמעתי את הויכוח כאן: "חבר ממשלה הממונה על
משרד, רשאי באישור הממשלה למנות מתוך חברי הכנסת סגן-שר לאותו משרד;
(ב) הממשלה תודיע לכנסת על מינוי סגן-שר והסגן יתחיל לכהן מיום מסירת
ההודעה; (ג) סגן-שר יפעל במשרד ובכנסת בשם חבר הממשלה שמינה אותו,
במסגרת הסמכויות שהוענקו לו ע"י אותו חבר ממשלה; (ד) מינוי סגן לא
יגרע מאחריותו המלאה של השר על כל בעיות משרדו ולא יגרע מחלקו באחריות
הקולקטיבית של הממשלה".

לפי הנוסח גם כפי שאנחנו הצענו אותו בסעיף

(ב), ברור כי אם חבר ממשלה פוסק להיות שר מפני שהוא התפטר, הסגן

ממילא אינו יכול לפעול בשמו או מטעמו, וברור כי צריך למנותו מחדש

ולמסור על כך הודעה לכנסת. לפיכך, יש כאן תשובה לשאלה מה יהיה כאשר

מתפנה אחד משרתו של השר. (א. תבורי: למעשה אלה הם רק דברי הסברה

המוכנסים לתוך החוק, ומה הם משנים לעצם העניין?) (ב.צ. דינבורג: מה

ביחס למספר סגני-השרים?) אני אומר כי אני מוכן לשקול את הנוסח הזה

עד לישיבה הבאה. בענין המספר דעתי כדעת ורהפטיג. אני רוצה עדין לברר

אם הממשלה תתנגד בתוקף להצעה שמספר סגני-השרים לא יעלה על מספר השרים.

לי נראה הדבר משונה ומיותר, אבל יתכן כי דעת הממשלה תהיה אחרת.

כאשר הבאנו את החוק התכוונו לכך ששר שאין לו משרד לא תהיה לו זכות

פ. רוזן:

למנות לו סגן. נוסף לכך חשבנו - כפי שאמר ורהפטיג - כי מינוי סגן יהיה לענין ולא לאיש. (ת. כהן: למעשה, לפי ההצעה מספר סגני-השרים מוגבל למספר המשרים). (ת. רובין: אין הגבלה, מפני שאפשר להגדיל את מספר המשרדים). מי שרוצה להביא את הדבר לאבסורד, יאמר כי השר יכול למנות לו 20 סגנים. אבל בענינים קונסטיטוציוניים לא צריך להכנס לדקדוקי עניות כאלה. אני רוצה להגיד כי באמת עמדה בפנינו שאלה ואחד השרים לא מנה עד עכשיו סגן מפני שאצלו המצב היה כזה שאם היה ממנה, היה צריך למנות לו שני סגנים. יכול להיות משרד שעובד בו אדם חשוב מאוד ובעל עמדה, כמנהל כללי של המשרד, ויחכן שהאדם הזה יגיד: אם אתה ממנה סגן, אני רוצה להיות הסגן. אבל הוא לא יוכל להיות סגן מפני שאינו חבר כנסת. במקרה כזה השר אולי לא יוכל כלל למנות לו סגן. בכל אופן, אני לא הייתי מחננד לכחוב "סגן אחד" במקום "סגן".

היו"ר נ. ניר: ישיבתנו הבאה תהיה ביום ד' הבא. חבר

הועדה מעירים לי כי אי-אפשר לבוא ב-8

בבוקר. כשקבעתי את הישיבה ב-8, התכוונתי שנתחיל ב-8.15. החברים אינם באים גם ב-8.15. אני עושה נסיון נוסף וקובע את הישיבה ל-08.30, ואנו נתחיל את הישיבה בדיוק בשעה זו, בכל מספר של חברים שיהיה. אם הענין הזה ידפוק, נמשיך כך. אם לאו - אחזור לשעה 8 בבוקר.

אחרי החוק הזה עומד בפנינו חוק הבחירות

לכנסת השניה, ובקשר אתו אני רוצה למסור את הצעתו של הררי. אנחנו התכוונו להחליט על שאלות פרינציפיוניות ואח"כ להציע את החוק כולו לכנסת. הררי הציע כי השאלה הראשונה בה אנחנו דנים - שאלת שיטת הבחירות - חובא לכנסת באופן נפרד, קודם כל מפני שבה תלוי כל החוק. (א. חבור: באיזו צורה?) זוהי שאלה טכנית. בכל אופן, אנחנו יכולים להביא זאת לדיון בכנסת, כשאלה עקרונית חשובה, ולאחר שהכנסת תחליט על כך נוכל לעבור על סעיפי החוק בהתאם להחלטה זאת. הררי טוען כי אם נביא את כל החוק לכנסת ותקבל איזו שהיא הסתייגות בענין שיטת הבחירות, יהיה צורך להתזיר את כל הענין לוועדה.

רל

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.1.51
חוק המעבר (תיקון).

היו"ר נ. ניר:

הצעה הכרי מונחה בפניכם. תחשבו עליה,
ונחליט על כך יחד עם ההצבעה על שיטת

הבחירות.

הישיבה ננעלה בשעה 10.35.